

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра документознавства,
інформаційної діяльності та українознавства

**СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У
ДОКУМЕНТНИХ КОМУНІКАЦІЯХ**

Курсова робота з дисципліни
«Документне забезпечення управління»

студентки групи ДІД-32

Міллер Маріанни Орестівни

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Коноплицька О.І.

Роботу допущено до захисту
«__» _____ 20__ р.

Тернопіль -2017

Зміст

Вступ

Розділ 1 . Теоретичні засади дослідження сучасних інформаційних технологій

1.1. Поняття інформаційних технологій

1.2. Поняття документної комунікації

Розділ 2 . Сутність документних комунікацій

2.1. Місце і роль документно-інформаційних комунікацій у суспільстві

2.2. Документно-інформаційна комунікаційна система

Розділ 3. Нові інформаційні технології

3.1 Інтернет як глобальна комунікаційна система

Висновки

Список використаних джерел

Вступ

Актуальність теми дослідження: Новий етап розвитку суспільства – інформаційний, зумовив потребу у вивченні сучасних інформаційних технологій. Сучасний розвиток інформаційного суспільства безпосередньо пов'язаний з необхідністю збору, обробки і передачі величезних об'ємів інформації, перетворенням інформації в товар, як правило, значної вартості. Це стало причиною глобального переходу від індустріального суспільства до інформаційного. Поява всесвітньої мережі Інтернет спричинила масштабне зростання міжнародних спілкувань у різних сферах людського життя[6].

Інформація є одним з найцінніших ресурсів суспільства поруч з традиційними матеріальними видами ресурсів, як нафта, метал, корисні копалини тощо, тому процес переробки інформації, подібно до процесів переробки матеріальних ресурсів, можна сприймати як технологію. Інформаційна технологія передбачає вміння грамотно працювати з інформацією і обчислювальною технікою. Неабияку роль у цьому процесі відіграє документ, що є способом передачі інформації та документні комунікації.

Відтак, система документно-інформаційних комунікацій є підсистемою інформаційних комунікацій і забезпечує функціонування документів у суспільстві. Вона забезпечує створення, аналітико-синтетичне перероблення, зберігання, розповсюдження й використання документів як носіїв соціально значущої інформації[4].

Крім цього, варто зазначити, що нині інформація стає головним ресурсом науково-технічного розвитку світового суспільства. Будь-яка діяльність людини, в тому числі і наукова, пов'язана з отриманням, накопиченням, обробкою, використанням, зберіганням, представленням та передачею інформації. В даному процесі важливу роль відіграють інформаційні технології.

Об'єктом дослідження курсової роботи є інформаційні технології та документні комунікації

Предмет дослідження : застосування сучасних інформаційних технологій у документних комунікаціях

Метою курсової роботи є дослідження впливу сучасних інформаційних технологій на документну комунікацію.

Мета роботи передбачає вирішення таких завдань:

- ✓ Визначити теоретичні засади дослідження сучасних інформаційних технологій та поняття «документної комунікації»;
- ✓ Здійснити аналіз нових інформаційних технологій;

Під час опрацювання проблеми було використано здобутки і методи таких дисциплін суспільствознавчого циклу, як філософія, філологія, історія, соціологія; культурологічного – культурологія, історія культури, семіотика; технічного – інформатика, поліграфічна техніка, автоматика.

Також ми виявили, що особливо тісний зв'язок існує з науками соціально-комунікаційного циклу – соціальною комунікацією, теорією масової комунікації, а також з дисциплінами документознавчого циклу – документознавством, патентознавством, книгознавством, архівознавством, музеєзнавством, бібліотекознавством, що не менш важливо.

Теоретико-методологічною основою є праці таких дослідників як : Білик В.М [1], Демчина Л.І [4], Мелещенко О.К [8], Парафійник Н.І [14], Столяров Ю.М [16] та інш.

Структура роботи : складається зі вступу , 3 розділів, висновків та списку використаної літератури. Бібліографія налічує 18 найменувань.

Розділ 1 . Теоретичні засади дослідження сучасних інформаційних технологій

1.1. Поняття інформаційних технологій

Останнім часом часто вживаним стало поняття «інформаційних технологій», що не дивно , адже на сьогодні інформаційні технології займають чільне місце в нашому житті. Застосування ЕОМ стало буденною справою, хоча ще зовсім недавно робоче місце, обладнане комп'ютером, було великою рідкістю.

Інформаційні технології дали нові можливості для роботи і відпочинку, багато в чому полегшили працю і просто життя кожної сучасної людини. Теперішнє суспільство навряд чи можна уявити без інформаційних технологій. Відтак подаємо таке визначення поняття:

Технологія (в перекладі з грецької *techne*) - мистецтво, майстерність, вміння, що є процесами. Під процесом будемо розуміти сукупність дій, які спрямовані на досягнення певної мети[1].

Тоді як **інформаційна технологія** - це сукупність процесів, що використовує засоби та методи накопичення, обробки і передачі первинної інформації для отримання інформації нової якості про стан об'єкту, процесу або явища.[7]. ІТ можна представити у вигляді схеми:

Ця інформація нової якості називається інформаційним продуктом. Під загрозами будемо розуміти сукупність факторів, які створюють небезпеку для цінної інформації, а саме: можливість несанкціонованого доступу і розповсюдження.

Також можна схематично зобразити процес перетворення інформації в програмний продукт:

Звернемось і до історії впровадження ІТ. Витоки інформаційних технологій сягають далеко в глиб століть. Спочатку з'явилися найпростіші пристрої для механізації обчислень і логічних дій, згодом – аналогові й цифрові, але знову-таки механічні обчислювальні пристрої. І лише в середині ХХ століття були створені перші ЕОМ. На їхній базі почала бурхливо розвиватися інформатика, яка й підготувала появу інформаційних технологій. [12].

Початком ери інформаційних технологій (ІТ) можна вважати той час, коли людина почала виокремлювати себе серед оточуючого світу: мова, усне відтворення інформації, передавання її за допомогою знаків, звуків - усе це можна назвати *першим етапом розвитку* інформаційних технологій. До наших часів дійшли його продукти у вигляді наскальних зображень, усної народної творчості, символів на предметах побуту, тощо.

Характерною ознакою *другого етапу розвитку* інформаційних технологій є поява писемності. Завдяки можливості відтворення інформації на матеріальних носіях (дерев'яні, вкриті воском або глиняні таблички, папірус, шкіра) утворюються перші сховища інформації - бібліотеки. Масовому поширенню інформації сприяла поява і розвиток книгодрукування. Тут вже можемо говорити про документи та їх функціональне призначення – поширення інформації та передача досвіду.

Третій етап розвитку інформаційних технологій – це період появи і швидкого впровадження механічних засобів обробки, зберігання і передачі інформації, таких як друкарська машинка чи арифмометр.

Згодом , відкриття в галузі електрики зробило революцію і в інформаційних технологіях, зумовило перехід до *четвертого етапу* їх розвитку. З'явилась можливість передачі значних обсягів інформації на великі відстані з достатньо великою швидкістю (телефон, телетайп), зберігання їх на магнітних носіях.

Та останній, заключний етап, що триває досі та постійно вдосконалюється - *п'ятий* - пов'язують з появою перших електронно-обчислювальних машин (ЕОМ) та переходом до електронно-цифрових технологій[8].

Узагальнюючи подану інформацію, виокремлюємо такі основні етапи:

- ✓ етап машинних ресурсів (впровадження ЕОМ, програмування в кодах машин);
- ✓ етап програмування (мови програмування, пакетна обробка);
- ✓ етап нових інформаційних технологій, який характеризується появою ПЕОМ (персональних ЕОМ чи скорочено ПК - персональний комп'ютер), комп'ютерних мереж, АРМів (автоматизованих робочих місць), баз даних, OLAP-технології (динамічний аналіз даних), Інтернет-технологій, тощо.

Кожна інформаційна технологія орієнтована на обробку інформації певних видів, наприклад, статистичної (електронні таблиці), текстової (текстові редактори), графіки (графічні редактори).

Для прикладу: *системи мультимедіа* забезпечують роботу з багатьма інформаційними середовищами: нерухомим зображенням і рухомим відео, анімованою комп'ютерною графікою, текстом і звуком.

Гіпертекстові технології відкривають нові, якісно відмінні від традиційних, можливості засвоєння інформації. Вони передбачають переміщення від одних об'єктів інформації до інших з урахуванням їх змістової та семантичної взаємопов'язаності.

Цифрові технології дедалі ширше завойовують і сучасну видавничу справу. Кількість електронних видань поступово наближається до кількості друкованих.

Деякі видавництва пропонують читачам книжки чи журнали, які супроводжуються компакт-дисками з відповідною інформацією в електронній формі. Спостерігається стійка тенденція зростання кількості електронних видань, які розповсюджуються через мережу Інтернет[11].

У наступних розділах ми детальніше розглянемо саме це питання: «Інтернет як глобальна комунікаційна система».

Крім цього, не забуваймо про те, що використання електронних видань має свої проблеми, такі як захист інтелектуальної власності, мінімізація розмірів видання для швидкого розповсюдження через комп'ютерні мережі та зберігання на цифрових носіях, уніфікація видавничих форматів.

Саме тому, основними завданнями сучасних ІТ є:

- ✓ досягнення універсальності методів комунікацій;
- ✓ підтримка систем мультимедіа;
- ✓ максимальне спрощення засобів спілкування в системі "людина -ПК".

1.2. Поняття документної комунікації

Комунікація (від. лат. “communicatio” – повідомлення, передача і “communicara” – роблю загальним, зв’язую, повідомляю) – необхідний елемент взаємодії людей, груп, народів, держав під час передавання інформації. Вона ж є важливим чинником існування суспільства, оскільки суспільства без спілкування немає.

Соціологи і психологи розглядають комунікацію як процес передачі інформації, ідей або емоцій від однієї людини до іншої головним чином за допомогою символів (дослідник Ю. Лотман, зокрема, говорить про комунікації як про переведення тексту з мого "я" на мову твого "ти").

Тоді як у кібернетиці під комунікацією розуміється обмін інформацією між складними динамічними системами та їх частинами, які в змозі приймати інформацію, накопичувати її і перетворювати[4].

Усі ці визначення вказують на те, що в процесі комунікації суб'єкти, передаючи інформацію і обмінюючись нею, сигналізують про свою діяльність.

Саме тому вона є невід’ємною частиною, насамперед, професійної діяльності документознавця, діловода, адже на цьому рівні ми вже можемо виокремлювати **документну комунікацію**, яка використовує штучно створені документи, спочатку іконічні й символні, а пізніше письмові й друковані; це комунікація, яка опосередкована документом, побудована на обміні документами між двома й більше людьми, нею передбачено передавання інформації за допомогою документа.

Відтак, документ- це записана інформація, що може бути використана як одиниця інформаційного процесу[5].

В Україні існують такі офіційні визначення документа:

- ✓ записана інформація, що може бути використана як одиниця під час здійснення інформаційної діяльності (ДСТУ 2392–94);
- ✓ матеріальний об'єкт з інформацією, яку закріплено створеним людиною способом, для передачі у часі та просторі (ДСТУ 3017–95);
- ✓ матеріальний об'єкт, що містить інформацію у зафіксованому вигляді, оформлений у заведеному порядку і має юридичну силу відповідно до чинного законодавства (ДСТУ 2732–94).

У своїй основі процес комунікації становить процес руху інформації в ланцюзі "відправник - канал - одержувач"[10].

Документна комунікація має свою модель:

Комунікант - відправник документної інформації.

Комунікат - канал передачі інформації (архів, бібліотека, усна розмова, традиційна пошта, електронні засоби зв'язку тощо).

Реципієнт - одержувач документної інформації.

Кодування - певні мови, якими представлено зміст документа.

Декодування - розшифрування коду, що може вимірюватись у процентному співвідношенні від 0 до 100% [17].

Зауважмо, що зазначена модель має місце у випадку безпосередньої взаємодії між учасниками комунікаційного процесу. У реальній дійсності документно-інформаційна комунікація має більш складні форми й включає цілий ряд посередницьких структур.

Крім цього, документна комунікація існує паралельно з недокументною. Недокументна інформація – це комунікація, в якій інформація передається в незакріпленій на матеріальному носії формі – усною мовою, радіо або телебаченням і т. ін.

Залежно від каналу передачі повідомлення комунікацію поділяють на неформальну й формальну.

Неформальні комунікації – це такі, що установлюються між відправником і користувачем шляхом особистих контактів, зустріч, бесід, а **формальні** здійснюються через спеціально створені суспільством організації та інститути: бібліотеки, інформаційні служби і т. ін.

Усна комунікація – це така, що не має фіксованої форми і здійснюється за допомогою усної мови. **Письмова комунікація** є фіксованою, але її не слід ототожнювати з вербальною в письмовій формі. Письмова комунікація охоплює зображальне, нотне, картографічне передавання інформації умовними математичними, хімічними, фізичними та іншими знаками. Письмові джерела можуть бути як рукописними, так і друкованими[13].

Усна мова в багатьох випадках багатша за письмову. Відомо, що є п'ятдесят способів сказати “так” і “ні” і тільки один спосіб написати це.

Наприкінці ХХ ст. великого поширення набуває електронна комунікація, яку побудовано на космічному радіозв'язку, комп'ютерній техніці. У ній замість паперового носія використовується електронний.

Однак безпаперове суспільство не означає бездокументне. Виникає новий вид документа – електронний, але при цьому паперова форма документа не зникає. Електронний документ можна легко перевести в паперовий[18].

Розділ 2. Сутність документних комунікацій

2.1. Місце і роль документно-інформаційних комунікацій у суспільстві

У попередньому розділі ми розглянули поняття «документної комунікації» у більш вузькому значенні, тому подальше вивчення буде спиратися на сутнісні визначення документа, його місце в документно-інформаційних комунікаціях.

Перш за все, функціональна суть документа полягає в тому, що він є особливою формою каналу передачі інформації в системі документно-інформаційних комунікацій, такою формою, у якій передане повідомлення фіксується на матеріальному носії, віддаленому як від комуніканта, так і від реципієнта, що забезпечує передачу повідомлення у часі й уможливорює передачу у просторі. Світовим професійним співтовариством (бібліотекарями, архівістами, документалістами) документ розуміється як матеріальний носій[14].

Документи – це традиційні видання на паперовому носії або мережні електронні повідомлення, що є базою, на якій будується вся інформаційна діяльність. Він створюється для зберігання й передавання інформації в часі та просторі. Саме документ організує, систематизує інформацію, подає її фіксованому вигляді.

Документ є засобом передавання інформації, якщо його розглядати як елемент комунікаційного процесу. Для споживача інформації, який звертається до документа, він є джерелом, що зберігає інформацію до часу її використання[16].

Що не менш важливо, документ як стабільний речовий об'єкт є досить зручним засобом просторової комунікації. Матеріальна форма документа допускає його транспортування на будь-яку відстань. Отже, необхідність в документі виникає під час передавання інформації у часі та просторі.

Таким чином, значення документів і документної комунікації, важко переоцінити. Хоча потрібно завжди пам'ятати, що документна комунікація може замінити усне, недокументне спілкування.

У особистому, професійному й навіть суспільному житті безпосередні контакти мають дуже велике значення. Повсякденна управлінська й виробнича діяльність та особисте життя людини в документах відображаються не повністю. Не всі сторони діяльності людини фіксуються в документах. Більш повно фіксуються результати наукової діяльності, але особисті знання вченого завжди багатші за ту їх частину, яка зафіксована в документах. Більша частина документів адресована не конкретним користувачам, а групі. Для одних він буде надто складним, для інших – навпаки[15].

У всіх сферах суспільного життя є такі дані, що погано піддаються документуванню. Вони стосуються вмінь, навичок, які передаються безпосередньо. Ось чому підручник не завжди може замінити вчителя, а посібник з хірургії – тих знань, які є у лікаря. Ось чому документи не завжди здатні задовольнити інформаційні потреби людей. Існують випадки, коли потрібно звертатися безпосередньо до носіїв знання.

2.2 Документно-інформаційна комунікаційна система

Функціонування процесу документної комунікації забезпечується документно-комунікаційною системою, яка забезпечує створення, аналітико-синтетичне перероблення, зберігання, розповсюдження й використання документів як носіїв соціально значущої інформації.

На основі цього твердження формуються основні цілі документно-комунікаційної системи (ДКС). Зокрема:

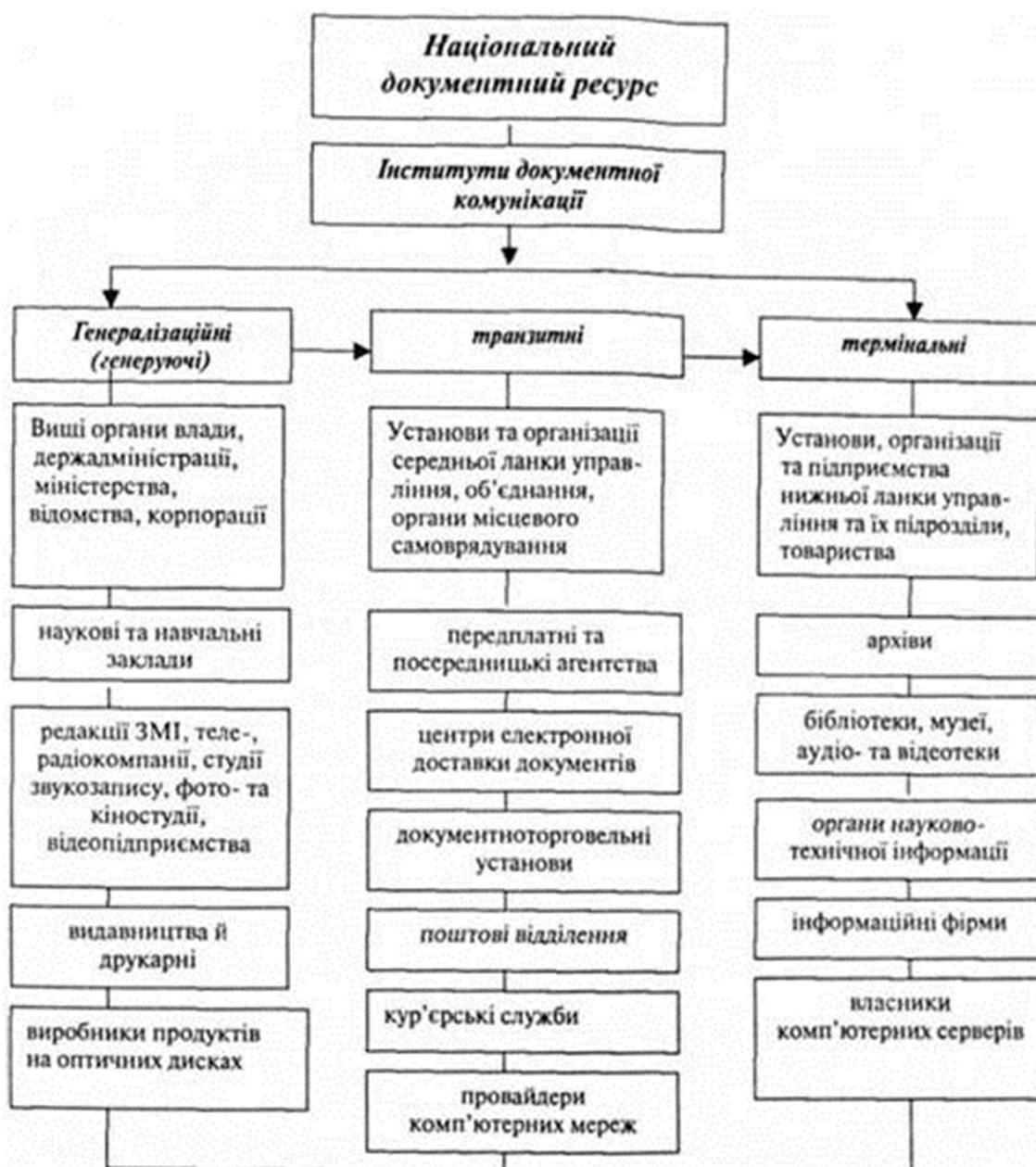
- ✓ забезпечувати творчо обдарованим членам суспільства можливість включати їхні досягнення в документовану соціальну пам'ять;
- ✓ зберігати документовану соціальну пам'ять як частину культурної спадщини суспільства;
- ✓ забезпечувати суспільне використання документованої частини культурної спадщини в інтересах суспільства[4].

Відтак, *система документно-інформаційних комунікацій* – це сукупність усіх документів, відправників документної інформації (автор, видавництво), її споживачів (читач, слухач, глядач), професійних посередників (бібліотекарів, бібліографів, фахівців в області інформації й документації); виробничих процесів (створення, оброблення, зберігання, поширення документів) і відносин між ними, що обумовлені як внутрішніми властивостями системи, так і зовнішнім середовищем її суспільного функціонування. Відсутність хоча б одного з елементів призводить до неузгодженості системи. Вивченням цього питання займався вчений, професор Ю.М. Столяров, який у документно-комунікаційній системі виокремив інститути документної комунікації, що посідають важливе місце в документно-інформаційній комунікаційній системі, мають певне соціальне призначення, пов'язане зі збором, зберіганням, розповсюдженням соціально значущих документів[16].

До документно-комунікаційної системи, як зазначає проф. Ю.М. Столяров, входять такі інститути документної комунікації:

- ✓ генералізаційні
- ✓ транзитні
- ✓ термінальні

Склад інститутів документної комунікації може виглядати так, як це зображено на схемі:

Надалі ми детальніше розглянемо деякі з поданих інститутів, адже кожен з них виконує свою певну функцію, яка спрямована на надання користувачу відповідної інформації.

Для прикладу, призначення редакцій, видавництв, типографій і відповідних їм закладів полягає у співпраці з авторами та створенні документів таких форм, які можуть найбільш повно передати погляди авторів користувачам і відповідають економічним, технічним можливостям суспільства.

Заклади торгівлі, у першу чергу книгарні, розповсюджують документи у суспільстві, завдяки їм бібліотеки комплектують свої фонди.

Книжкові палати й інші бібліографічні заклади під час своєї діяльності створюють різні види бібліографічних посібників і баз даних перспективного, поточного й ретроспективного характеру. Їхнє основне призначення – облік документів та інформування користувачів, у тому числі бібліотекарів, працівників торгівлі, видавців та інших спеціалістів про стан документного потоку за різними показниками[9].

Специфічні особливості збереження й використання різних документів є характерними для бібліотек, музеїв, архівів, картинних галерей, кінотеатрів, інформаційних центрів. Як правило, вони спеціалізуються на якомусь вузькому спектрі документів, використання й зберігання яких передбачає певні умови.

Основним елементом документної системи, що займає провідне місце у житті інформаційного суспільства - є бібліотека. Як соціальний інститут бібліотека надає членам суспільства можливість задовольняти свої інформаційні потреби через сукупність документів, накопичених у її фондах, а також використовувати для цих цілей інформаційні ресурси інших бібліотек і установ.

При цьому інформаційні запити користувачів можуть носити найрізноманітніший характер і стосуватися як різних сфер професійної діяльності (промислового й сільськогосподарського виробництва, охорони здоров'я, мистецтва), так і повсякденного життя (кулінарії, виховання дітей, хобі, відпочинку й туризму та ін.)[8].

Будучи одним із елементів створення й поширення інформації у суспільстві та як посередник між документом і споживачем бере участь у процесі задоволення інформаційних потреб і створенні індивідом нової інформації. Бібліотека є колективним автором, що створює бібліографічну, аналітичну, реферативну та інші види інформації, які згодом оформлюються в такі види документів, як каталоги, картотеки, електронні бази даних, самостійні видання – журнали, збірки, монографії, що підтверджує уявлення про бібліотеки як про документно-інформаційні інститути.

Розглядаючи завдання бібліотеки, виділяємо основне: найбільш повне зібрання й найбільш тривале зберігання документів незалежно від їхнього змісту й форми, забезпечення вільного доступу користувачам до наявних документних ресурсів і задоволення їхніх інформаційних потреб[14].

Адже, зібрати всі документи в межах однієї бібліотеки є неможливим і недоцільним. З появою нових технічних засобів, що дають можливість створювати нові електронні документи, переводити (перетворювати) раніше створені документи на інших носіях в електронну форму й за допомогою електронних мереж поєднувати інформаційний потенціал багатьох бібліотек, забезпечуючи при цьому безперешкодний доступ до них користувачів з різних частин простору, проблема глобальної загальноосвітньої бібліотеки перестає бути фантастичною. Практична реалізація такої мети є перспективою майбутнього. Крім цього, у бібліотеці здійснюється наукове опрацювання національних інформаційних ресурсів, створюється науково-інформаційний портал, системи поширення зібрань електронних публікацій на компакт-дисках, формується національна бібліографія України[9].

Ще один елемент документної системи – архів , здійснює приймання й зберігання документів для використання ретроспективної документної інформації. Саме архіви взяли на себе функції збору й збереження службової документації, яка не потрібна в повсякденній роботі тих закладів, з яких вона надходить. На архівне зберігання передаються документи, що виконали своє призначення й втратили актуальність, однак являють собою наукову, культурну, історичну цінність.

Архіви – це комуляційні інститути , які нарівні з бібліотеками, музеями, інформаційними центрами та іншими документно-інформаційними інститутами представляють документний фонд країни , та безпосередньо забезпечують документну комунікацію[10].

Таким чином, документно-інформаційні інститути відіграють важливу роль як в створенні , обробці, поширенні та і в зберіганні документної інформації.

Розділ 3. Нові інформаційні технології

Засоби нових інформаційних технологій набувають великого значення, відтак це пов'язано з інформатизацією суспільства, з широким розповсюдженням обчислювальної техніки, засобів комунікації, методів опрацювання інформації вимагають удосконалення змісту підготовки спеціалістів. Швидкий розвиток в останні роки технічних і програмних можливостей персональних комп'ютерів, розповсюдження нових видів інформаційних технологій створюють реальні можливості їх використання, відкриваючи якісно нові шляхи подальшого розвитку й адаптації до потреб суспільства[6].

Одна із основних характеристик засобів і методів сучасних інформаційних технологій – це їх універсальність та вплив на будь-яку навчальну дисципліну. Нові інформаційні технології нашли широке використання у професійній діяльності різного профілю. У цьому плані дана дисципліна спирається практично на всі науки про людину та природу, про стосунки і відносини між ними, на розвиток людського знання та розвиток технологій.

Крім цього, розвиток інформаційних технологій, повсюдне використання інформаційних ресурсів, що є продуктом інтелектуальної діяльності найбільш кваліфікованої частини працездатного населення суспільства, визначає необхідність підготовки в підростаючому поколінні творчо активного резерву. З цієї причини стає актуальною розробка певних методичних підходів до використання засобів нових інформаційних технологій для реалізації ідей розвиваючого навчання, розвитку особистості[7].

Зараз інформаційні технології впроваджуються на багатьох підприємствах, організаціях та різних органах влади. Розроблені концепції впровадження ІТ в наукові заклади, фабрики тощо. Наприклад, концепція впровадження інформаційних технологій у законодавчих органах влади передбачає як автоматизацію самого процесу, так і аналізу роботи, налагодження спілкуванням між різними органами влади та населенням.

Історія впровадження ІТ є досить стислою. Початок розвитку — з 1960-х років ХХ століття, разом з появою і розвитком перших інформаційних систем. Інвестиції в інфраструктуру та сервіси Інтернету викликали бурхливе зростання галузі ІТ наприкінці 1990-х років ХХ століття.

Основоположником ІТ в Україні й у колишньому Радянському Союзі став В. М. Глушков, засновник всесвітньовідомого Інституту кібернетики НАН України, що носить зараз його ім'я [11].

Для означення інформаційних технологій застосовують різні визначення. Ось найбільш точне, на нашу думку:

Інформаційні технології, ІТ (використовується також загальніший / вищий за ієрархією термін *інформаційно-комунікаційні технології (Information and Communication Technologies, ICT)* — сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, опрацювання, зберігання, розповсюдження, показу і використання інформації в інтересах її користувачів.

Інформаційні технології – це технології , які:

- ✓ забезпечують розв'язання прикладних задач методами обробки інформації;
- ✓ використовуються для обробки інформації.

Процес їх застосування реалізовується за допомогою сукупності різноманітних засобів та методів.

Наприклад, під технологією матеріального виробництва розуміють процес, який визначається як комплекс засобів і методів обробки, виготовлення, зміни стану, властивостей, форми сировини чи матеріалу.

Відповідно, застосовуючи різні технології до одного і того ж матеріалу, можна одержати різні продукти, оскільки технологія змінює первісний стан матеріалу з метою одержання нового матеріального продукту[3].

Оскільки інформація представляє собою один із найцінніших ресурсів суспільства, вона є не менш важливою, ніж традиційні матеріальні види ресурсів - нафта, газ, корисні копалини, тощо. Процес переробки інформації за аналогією з процесами переробки матеріальних ресурсів можна сприймати як технологію. Тоді справедливим буде таке означення:

Інформаційна технологія - це процес або сукупність процесів обробки інформації.

Крім цього, не забуваймо, що як і будь-який процес, який відбувається протягом певного проміжку часу, історія розвитку інформаційних технологій має поділ на етапи.

Існують різні точки зору на періодизацію історії інформаційних технологій. Так, В. В. Годін і І. К. Корнеєв в роботі «Управління інформаційними ресурсами» виділяють наступні етапи в історії виникнення та розвитку інформаційних технологій:

Перший етап – це ручна технологія збору та обробки інформації, що панувала до другої половини XIX ст. Основними інструментами в той час були перо, чорнило і найпростіші рахункові апарати, а для прискорення передачі інформації використовувалися кур'єри, поштовий зв'язок. Продуктивність інформаційної обробки була вкрай низькою[2].

Безперечно, потужним поштовхом до розвитку інформаційних технологій на цьому етапі стало книгодрукування (середина XV ст.), що

дозволило тиражувати інформацію і відкрило еру паперової інформаційної технології, що займає і в даний час значне місце.

У кінці XIX ст. почався етап механічної технології, пов'язаний з технічною революцією. До цього часу відноситься створення друкарської машинки, телефону, радіо, модернізація системи пошти, які суттєво змінили технологію обробки і передачі інформації, організаційну структуру підприємств. Інформація перетворилася в рушійну силу технічного, соціального і економічного прогресу[2].

А вже у 40-60-х рр. XX ст. з появою електронних друкарських машинок, копіювальних машин і диктофонів починається етап електронної технології. Інструменти цієї технології покращили установчу діяльність за рахунок підвищення якості, кількості та швидкості обробки документів. Багато сучасних установ базуються на подібній технології.

У середині XX ст. був створений спосіб запису і довготривалого зберігання формалізованих знань, при якому ці знання могли безпосередньо впливати на роботу виробничого обладнання – було винайдено комп'ютер – універсальну електронну машину, що увібрала в себе все найкраще, що було створено багатьма поколіннями вчених, теоретиків і практиків.

При цьому масове виробництво електронно-обчислювальних машин в 60-х рр. і їх широке проникнення в усі сфери діяльності є початком зародження комп'ютерної інформаційної технології, спрямованої на збільшення ступеня автоматизації всіх інформаційних операцій і, отже, прискорення науково-технічного прогресу.

В. А. Грабауров весь період використання комп'ютерних інформаційних технологій представляє у вигляді п'яти епох, або ер, пов'язаних, головним чином, з появою все більш досконалих комп'ютерів.

У ході еволюції комп'ютерів і пов'язаних з ними технологій їх використання переміщається від виконання елементарних операцій в область прийняття рішень, інтелектуальних і наукомістких проблем[3].

Перша ера - бухгалтерська (кінець 50-х – початок 60-х років ХХ ст.), експлуатувалися комп'ютери першого (20000 операцій в секунду) і другого (до 500 000 операцій в секунду) покоління для вирішення окремих розрахункових (інженерних) і найбільш простих, але трудомістких економічних завдань (наприклад, матеріального обліку), тобто застосовувалася часткова електронна обробка даних.

Друга - експлуатаційній ера (до середини 70-х років ХХ ст.), використовується електронна обробка даних на всіх етапах управління діяльністю підприємства, тобто здійснюється перехід до автоматизованих систем управління (матеріально-технічного постачання, товароруху, контролю запасів і транспортних перевезень, обліку реалізації готової продукції і т. д.).

Зауважмо, що особливо успішно комп'ютерна інформаційна технологія почала впроваджуватися з середини 70-х рр. ХХ ст., коли були створені перші персональні комп'ютери, що дозволили формалізувати і зробити широкодоступними для автоматизації багато важко формалізованих процесів людської діяльності.

Поява персонального комп'ютера (ПК) з досить широкими для непрофесійного користувача можливостями спричинила інформаційну революцію і знаменувала початок безпаперової фази розвитку інформаційних технологій. Неймовірне і виключно швидке його поширення та розвиток саме в якості інструментального засобу накопичення, перетворення та передачі інформації і дозволили комп'ютерним інформаційним технологіям впровадитися практично в усі області людської діяльності[8].

Третя інформаційна ера (кінець 70-х – початок 80-х років ХХ століття) пов’язана з появою персональних комп’ютерів, а прикладним акцентом в ній було використання інформації для прийняття рішень.

До 80-х років комп’ютерні інформаційні технології розвинулися в системах підтримки прийняття рішень і ранніх стратегічних системах планування.

Згодом, у 80-их роках ХХ століття істотно стала змінюватися концепція побудови технологічних процесів переробки інформації. Від централізованої технології обробки інформації, яка була характерна при застосуванні великих ЕОМ, стали переходити до децентралізованої і розподіленої технології з використанням персональних комп’ютерів на робочих місцях користувачів.

Це стало початком четвертої ери, у якій величезна увага стала приділятися можливостям отримання стратегічних і конкурентних переваг за рахунок використання комп’ютерних інформаційних технологій в якості елемента ділової стратегії.

Тоді як зараз настала п’ята ера – глобальне взаємопов’язане суспільство, в якому фірми можуть використовувати комп’ютерні інформаційні технології, щоб працювати зі своїми діловими партнерами та клієнтами в світовому масштабі. Інформація стає ресурсом нарівні з матеріалами, енергією і капіталом. Вона перетворюється в один з найбільш цінних за змістом і масових за формою продуктів цивілізації, споживачем якої стає все людство. Машинна інтуїція (експертні системи) перетворюється на продуктивну силу, а штучний інтелект дозволяє вирішувати якісно нові завдання технічного прогресу[3].

Отже, після аналізу інформаційних технологій загалом та основних етапів їх розвитку розглянемо сутність поняття «*нові інформаційні технології*».

Відтак, *нові інформаційні технології* – це сукупність сучасних електронних технічних засобів і програмного забезпечення, а також організацій, форм і методів їх застосування в інформаційній роботі, яка спрямована на ефективне використання інформаційних ресурсів у різних галузях життєдіяльності людей. Нові інформаційні технології сучасного етапу розвитку суспільства відрізняються не тільки засобами інформатизації на основі комп'ютерів, різними методами вирішення завдань, новою організацією виробництва, але й принципово новими формами діяльності. Нові інформаційні технології містять різні електронні засоби збереження й управління інформацією. До них належать бази, банки даних і знань[7].

Подаємо такі визначення цих понять:

База даних – це сукупність даних, які відображають ту або іншу предметну область у вигляді інформаційної моделі та організовані за певними правилами.

Банк даних – автоматизована інформаційна система, яка містить декілька баз даних, систему управління базами даних (СУБД), пакети прикладних програм (ППП) і відповідні технічні засоби.

База знання – семантична модель, яка призначена для подання у комп'ютерному вигляді знань, накопичених людством у певній предметній області.

Не менш важливим компонентом нових інформаційних технологій є методи інформаційної роботи, які адаптовані до можливостей електронних засобів комунікації й обробки інформації[18].

Методи визначають найбільш ефективні шляхи й способи вирішення на основі комп'ютера таких завдань інформаційної роботи, як цільовий пошук і збір, оперативне оброблення, надійність збереження, перероблення й ефективне використання соціальної інформації.

Також , нові інформаційні технології мають ряд відмінних рис і переваг порівняно з традиційними інформаційними технологіями. Основні переваги нових технологій полягають у тому, що вони переводять інформаційний обмін на безпаперовий рівень, зменшують кількість помилок у текстах, прискорюють підготовку матеріалів, підвищують якість їх оформлення, автоматизують більшість функцій в інформаційних і комунікаційних процесах, замінюють рутинну працю на творчу, перетворюють масиви документів у інформаційні ресурси розвитку й вирішення складних проблем життєдіяльності суспільства[6].

Залежно від сфери інформаційної діяльності форми застосування нових інформаційних технологій мають свої особливості. У вирішенні комунікативних завдань використовується електронна пошта, телекомунікаційні мережі, у професійній діяльності – автоматизовані робочі місця, локальні мережі, персональні комп'ютери; під час навчання – автоматизовані навчальні системи, електронні підручники, дистанційне навчання.

Тому , організація процесів, стадій інформаційної роботи, яка ґрунтується на використанні комп'ютерних технологій та електронних засобів, становить четвертий компонент інформаційних технологій. Це змінило традиційне уявлення про взаємовідносини між посадовими особами[9].

Застосування новітніх технологій насамперед забезпечує:

- ✓ загальне оброблення документів, їх верифікацію й оформлення;
- ✓ збереження документів;
- ✓ дистанційну роботу співробітників з документами;
- ✓ уведення, персональне оброблення й передавання документів;
- ✓ роздрукування текстів документів;
- ✓ обмін інформацією між базами даних;
- ✓ обмін локальною й персональною інформацією;
- ✓ поліграфічне оформлення документів;
- ✓ моделювання рішень;
- ✓ інформаційну підтримку рішень[8].

3.1. Інтернет як глобальна комунікаційна система

У кінці 60-х – на початку 70-х років минулого століття Агентство перспективних розробок Міністерства оборони США створило комп'ютерну мережу, яка об'єднала всі наукові центри країни для забезпечення обміну інформацією і її збереження на випадок ядерної війни. Було розроблено технологію зв'язку між мережею й комп'ютером за допомогою протоколів, яка використовується й понині. Поступово комп'ютерна мережа охопила всі вузи США, до неї приєдналися приватні інформаційні й поштові системи, різні гуманітарні й комерційні служби.

На початку 90-х років в Європейському центрі ядерних досліджень в Женеві Тім Бернес Лі розробив технологію “всесвітньої павутини” (World Wide Web = WWW). До цієї “павутини” ввійшли організації різних країн, інтернет став міжнародною глобальною комп'ютерною мережею[8].

Зараз *інтернет* – це глобальна соціально-комп'ютерна мережа, яка призначена для задоволення особистих і колективних комунікаційних потреб за рахунок використання телекомунікаційних технологій. Сьогодні інтернет має близько 30 мільйонів абонентів у більш ніж 180 країнах світу. Щомісяця розмір мережі збільшується на 5–7 %. Перше місце за кількістю користувачів інтернету посідають США, друге місце – Китай, третє – Японія, четверте – Німеччина, п'яте – Великобританія.

Крім цього, Всесвітня павутина WWW є інформаційно-пошуковою системою, яка складається з таких елементів:

- ✓ інформаційні ресурси у вигляді Web-сторінок, які являють собою адресовані машинозчитуючі документи, що містять текст, графічну інформацію й посилання на інші документи; система посилань створює гіпертекст, який полегшує інформаційний пошук;

- ✓ сайти – сукупність сторінок, що належать приватній особі або підприємству; сайти мають свої адреси; на одному сервері можуть розміщуватися декілька сайтів; каталоги й файли – засоби організації інформаційних ресурсів;
- ✓ інформаційно-пошукові мови словникового й класифікаційного рівня, які забезпечують пошук інформації за ключовими словами й індексами (російськомовні “Рамблер”, “Апорт”, “Індекс”, “Ау”; англomовні Altavista, Info-seeK та ін.);
- ✓ логічні операції, які використовуються під час пошуку з допомогою операторів I, АБО, НІ, розширеної пошукової зони шляхом відкидання закінчень і суфіксів;
- ✓ технічні засоби реалізації у вигляді серверів з розміщеними на них сайтами й сторінками та засобами зв’язку;
- ✓ програмне забезпечення, яке містить протоколи, що регулюють обмін інформацією між комп’ютерами, систему адрес комп’ютерів, сайтів, документів, сторінок, гіпертекстові мови для опису змісту документів, спеціальні програми, які забезпечують рух в мережі (браузери та ін.)

Зараз мережа інтернет використовується в освітніх програмах, системі охорони здоров’я, бібліотеках, музеях, працевлаштуванні, громадських ініціативах. Так, наприклад, в системі освіти великого поширення набуває дистанційне навчання, суть якого полягає в замінюванні фізичного переміщення студентів до джерела знань, віртуальним переміщенням знань до студентів[11].

За допомогою баз даних інтернету, де зібрано всі дані про компанії вакансії, вимоги до претендентів полегшується працевлаштування людей; в інтернеті немає єдиного пункту або підсистеми реєстрації, контакт здійснюється з постачальником послуг, що надає доступ до мережі через місцевий комп’ютер. Та ще безліч функцій та застосувань у всіх сферах діяльності.

Висновки

Отже, як вже зазначалося у першому розділі сьогодні інформаційні технології займають чільне місце в нашому житті. Застосування ЕОМ стало буденною справою, хоча ще зовсім недавно робоче місце, обладнане комп'ютером, було великою рідкістю.

Інформаційні технології дали нові можливості для роботи і відпочинку, багато в чому полегшили працю і просто життя кожної сучасної людини.

Крім цього, ми розглянули сутність поняття «документна комунікація», що представляє собою сукупність усіх документів, відправників документної інформації (автор, видавництво), її споживачів (читач, слухач, глядач), професійних посередників (бібліотекарів, бібліографів, фахівців в області інформації й документації); виробничих процесів (створення, оброблення, зберігання, поширення документів) і відносин між ними, що обумовлені як внутрішніми властивостями системи, так і зовнішнім середовищем її суспільного функціонування. Відсутність хоча б одного з елементів призводить до неузгодженості системи.

Вивченням цього питання займався вчений, професор Ю.М. Столяров, який у документно-комунікаційній системі виокремив інститути документної комунікації, що посідають важливе місце в документно-інформаційній комунікаційній системі, мають певне соціальне призначення, пов'язане зі збором, зберіганням, розповсюдженням соціально значущих документів.

У третьому розділі ми детальніше розглянули не просто інформаційні технології, а їх застосування на сучасному етапі розвитку. Засоби нових інформаційних технологій набувають великого значення, відтак це пов'язано з інформатизацією суспільства, з широким розповсюдженням обчислювальної техніки, засобів комунікації, методів опрацювання інформації вимагають удосконалення змісту підготовки спеціалістів.

Швидкий розвиток в останні роки технічних і програмних можливостей персональних комп'ютерів, розповсюдження нових видів інформаційних технологій створюють реальні можливості їх використання, відкриваючи якісно нові шляхи подальшого розвитку й адаптації до потреб суспільства.

Також , нові інформаційні технології мають ряд відмінних рис і переваг порівняно з традиційними інформаційними технологіями. Основні переваги нових технологій полягають у тому, що вони переводять інформаційний обмін на безпаперовий рівень, зменшують кількість помилок у текстах, прискорюють підготовку матеріалів, підвищують якість їх оформлення, автоматизують більшість функцій в інформаційних і комунікаційних процесах, замінюють рутинну працю на творчу, перетворюють масиви документів у інформаційні ресурси розвитку й вирішення складних проблем життєдіяльності суспільства.

Залежно від сфери інформаційної діяльності форми застосування нових інформаційних технологій мають свої особливості. У вирішенні комунікативних завдань використовується електронна пошта, телекомунікаційні мережі, у професійній діяльності – автоматизовані робочі місця, локальні мережі, персональні комп'ютери; під час навчання – автоматизовані навчальні системи, електронні підручники, дистанційне навчання.

У процесі виконання роботи була досягнута основна мета, а саме: досліджено вплив сучасних інформаційних технологій на документну комунікацію, зокрема можемо стверджувати, що реальна картина сьогодення – це автоматизація систем документація та бурхливий розвиток ІТ.

Список використаної літератури

1. Білик В. М. Інформаційні технології та системи : навч. посіб. / В. М. Білик, В. С. Костирко. – К. : Центр навч. літ., 2006. – 232 с.
2. Годін В. В., Корнеєв І.К Інформаційне забезпечення управлінської діяльності: Підручник. - М. : Майстерність; Вища школа, 2001. - 240 с.
3. Грабауров В.А. Інформаційні технології для менеджерів : навч. посіб./ В.А. Грабауров. – М. :Фінанси і статистика. –2011. –366 с.
4. Демчина Л.І. Документально-інформаційні комунікації: курс лекцій для студентів спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» / Л.І. Демчина. – Івано-Франківськ, Факел, 2004. – 82 с.
5. ДСТУ 2392-94. Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення. – К., 1999.
6. Зернецька О.В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 2010. – 351 с.
7. Мартинов С. Ю. Інформаційні технології в наукових розробках : навч. посіб. / С. Ю. Мартинов, В. О. Орлов. – Рівне, 2013. – 184 с.
8. Мелещенко О.К. Комп'ютерні і телекомунікаційні технології як гарант інтеграції журналістики України в світовий інформаційний простір: Монографія / Київський університет імені Тараса Шевченка. – К., 1998.
9. Квасюк Л.В. Підготовка фахівців з документознавства та інформаційної діяльності [Електронний ресурс] / Л.В.Квасюк // Науковий блог НаУ «Острозька академія». – 2010. – Режим доступу: <http://naub.org.ua/>
10. Комова М.В. Документознавча термінологія / М.В. Комова. – Л., 2003.
11. Косинський В. І. Сучасні інформаційні технології : навч. посіб. / В. І. Косинський, О. Ф. Швець. – К. : Знання.- 2011. – 318 с.
12. Малиновський Б. Н. Відоме і невідоме в історії інформаційних технологій в Україні / Б. Н. Малиновський. – К. : Академперіодика, 2001. – 214 с.

- 13.Палеха Ю. Підготовка документознавців, інформаційних аналітиків — нагальна потреба інформаційного суспільства [Електронний ресурс] / Ю.Палеха, О.Лозовицький // Всеукраїнська експертна мережа. – Режим доступу: <http://www.experts.in.ua/>
- 14.Парафійник Н.І. Документно-інформаційні комунікації: навч. посіб. для студ. спец. «Документознавство та інформаційна діяльність» / Н.І. Парафійник. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – 57 с.
- 15.Старостенко Г.Г. Інформаційні ресурси суспільства [Електронний ресурс] / Г.Г. Старостенко, А.Ю. Бабенко, К.І. Квасницька // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №2. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>
- 16.Столяров Ю. М. Від діловодства – до документознавства, від документознавства – до документології / Ю. М. Столяров // Вісник Харківської державної академії культури : зб. наук. пр. – Харків, 2004. – Вип. 14. – С. 96–104.
- 17.Чепуренко Я.О. Документознавець та інформаційна діяльність. / Я.О.Чепуренко // Довідник секретаря та офіс-менеджера. - 2007. – №8. – С. 88–90
- 18.Чубукова О. Ю. Економіка інформації: ринок продуктів та послуг. / О.Ю. Чубукова. – К.: Нора-прінт, 2001. – 334 с.